

EGY TERMÉKCSOPORTON BELÜL EGY BIZTOSÍTÁSI TERMÉK TÖBBES ÜGYNÖK ÁLTALI ÉRTÉKESÍTÉSÉNEK MEGÍTÉLÉSE

1. TÉNYÁLLÁS

A Magyar Nemzeti Bankhoz (MNB) állásfoglalás kibocsátásával kapcsolatos beadványt (Megkeresés) benyújtó ügyvédi iroda (Ügyvédi Iroda) egyes biztosítások többes ügynök általi értékesítésének megítélésével kapcsolatban kérte az MNB állásfoglalását.

A Megkeresés alapján a többes ügynökök – a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (Bit.) 4. § (1) bekezdés 34. b) pontjában meghatározott, biztosítóval fennálló jogviszony alapján tevékenykedő, egyidejűleg több biztosító egymással versengő biztosítási termékeit értékesítő függő biztosításközvetítők – működése során kérdésként merült fel, hogy közvetíthetik-e mindössze egy biztosító termékét akkor, ha „*egyes biztosítási termékeket a piacon csak egyetlen biztosító értékesít, illetve (...) egy adott termékcsoporthoz tartozó termék értékesítésére csak egyetlen biztosító hajlandó egy adott többes ügynökkel megbízási szerződést kötni*”.

2. JOGKÉRDÉS

2.1. A többes ügynök fogalma mellett az Ügyvédi Iroda hivatkozott a másik függő biztosításközvetítői típus, az ügynök törvényi meghatározására, amelynek megfelelően az ügynök egy biztosító biztosítási termékeit vagy több biztosító egymással nem versengő biztosítási termékeit közvetíti. A Megkeresés idézte többek között a Bit. 387. § (2)-(4) bekezdéseit is, amelyek szerint a többes ügynök nem végezhet független biztosításközvetítői (alkuszi) tevékenységet, valamint köteles a biztosítási szerződés megkötésének előkészítése során az ügyfél igényeihez igazodó termékcsoporthoz összehasonlításra alkalmas elemzést végezni, és – tanácsadással történő értékesítés esetén – konkrét ajánlást adni. A Megkeresés utalt továbbá arra, hogy a fentiekkel kapcsolatos ügyféltájékoztatásban a többes ügynöknek arra is ki kell térnie, hogy az elemzés az általa közvetített versengő termékek teljes körére vagy azok közül elegendő számú termékre terjed-e ki. [Bit. 387. § (5) bekezdés]

2.2. Az Ügyvédi Iroda ismertette álláspontját, amely szerint „*a Bit. értelmező rendelkezései között szereplő azon kitétel, hogy a többes ügynök egyidejűleg több biztosító egymással versengő biztosítási termékeit közvetíti, nem jelenti azt, hogy a többes ügynökök minden olyan termékcsoporthoz vonatkozásában kötelesek több biztosító egymással versengő termékeit értékesíteni, amely termékcsoporthoz egyébként biztosításközvetítői tevékenységet látnak el*”. Ennek alátámasztásaként a Megkeresésben részletesen kifejtette a következőkben ismertetett indokait.

2.2.1. A Megkeresés szerint a Bit. előírásai – amelyek egyébként „*egyértelmű határvonalat húznak a függő és a független biztosításközvetítők tevékenysége közé*” és az utóbbiak (az alkuszok) számára kimondottan tiltják az ügynöki és többes ügynöki tevékenység folytatását¹ – nem tartalmaznak olyan kifejezett tilalmat, amely az ügynöki tevékenységnek a többes ügynök által végzését érintené. A törvény mindössze a független biztosításközvetítői (alkuszi) tevékenység többes ügynök általi folytatását zárja ki, e körben az ügynöki tevékenységet nem említi,² tehát „*a többes ügynökök számára az ügynöki tevékenység végzése általánosságban megengedett, vagyis a többes ügynök – amellet, hogy bizonyos termékcsoporthoz vonatkozásában egyidejűleg több biztosító egymással versengő termékeit értékesíti – jogosult arra, hogy egyes termékcsoporthoz vonatkozásában egyetlen biztosító termékeit közvetítse*”. A fentiekkel összefüggésben az Ügyvédi Iroda hivatkozott arra is, hogy a biztosításértékesítési irányelv³ (IDD) „(5) és (8) preambulumbekkezdése a biztosításközvetítők tekintetében nem tesz különbséget ügynök

¹ Az alkusz ügynöki és többes ügynöki tevékenységet nem végezhet. [Bit. 398. § (3) bekezdés]

² A többes ügynök független biztosításközvetítői tevékenységet nem végezhet. [Bit. 387. § (2) bekezdés]

³ Az Európai Parlament és a Tanács 2016. január 20-i (EU) 2016/97 irányelve a biztosítási értékesítésről.

és többes ügynök között, csupán ügynök és alkuusz között, vagyis az előbbi kategória tekintetében egységesen függő biztosításközvetítőkről – ügynökökről – beszél”.

2.2.2. Az Ügyvédi Iroda – a közvetítői tevékenységi forma helyes megválasztásával kapcsolatos felügyeleti álláspontra⁴ is utalva – nem vitatta, hogy „*eltűnne a határvonal a többes ügynök és az ügynök között*” akkor, ha „*a többes ügynök minden általa értékesített termékcsoporthoz csak egyetlen biztosító termékét értékesítené*”, véleménye szerint ugyanakkor nem sérül a két közvetítői kategória (a többes ügynök és az ügynök) elválasztásának elve akkor, ha a többes ügynök „*egy-egy termékcsoporthoz csak egyetlen biztosító termékét*” értékesíti, ám a „*tevékenységének túlnyomó részét (...) olyan termékcsoporthoz tartozó termékek közvetítése*” teszi ki, amelyek vonatkozásában „*a többes ügynök több biztosító egymással versengő termékeit értékesíti*”. Ilyen esetben a többes ügynök a tevékenységi formájának megfelelően jár el („*nem veszíti el többes ügynöki minőségét*” és „*nem válik függő ügynökké*”), mivel egyrészt „*továbbra is több biztosító egymással versengő termékeit értékesíti*” és mindössze „*egyes termékcsoporthoz esetében jár el egy biztosító megbízásából*”, másrészt míg egy „*függő ügynök versengő termékek értékesítésére nem jogosult*”, a többes ügynökre továbbra is a vele „*szemben támasztott szigorúbb szervezeti és működési feltételek*” irányadók. A Megkeresés szerint emellett „*a többes ügynök akaratán kívüli okokból is létrejöhet*” olyan helyzet, amikor „*egyes termékcsoporthoz vonatkozásában egy biztosító megbízásából jár el*”, például amennyiben „*a piacon csak egyetlen biztosító értékesít meghatározott termékcsoporthoz tartozó terméket, vagy a többes ügynökkel egy adott termékcsoporthoz tekintetében kizárólag egy biztosító hajlandó megbízási szerződést kötni*”. Ilyen esetben – az Ügyvédi Iroda által előadottak szerint – a többes ügynök törvényi fogalmának „*megszorító értelmezése ahhoz vezetne, hogy (...) a többes ügynök az adott termékcsoporthoz tartozó terméket egyáltalán nem értékesíthetne, amely indokolatlanul korlátozná a többes ügynök tevékenységét, és az ügyfelek alacsonyabb szintű kiszolgálását eredményezné*”.

2.2.3. Az Ügyvédi Iroda részletesen ismertette véleményét, amely szerint az ügyfelek érdekeit nem sérti, amennyiben a többes ügynök „*nem köteles minden termékcsoporthoz több biztosító egymással versengő termékeit értékesíteni*”.

(i) A többes ügynöki tevékenység tekintetében a Bit. jóval szigorúbb követelményeket határoz meg, mint az ügynökök esetében, így különösen működésükhöz regisztráció helyett felügyeleti engedély szükséges. A többes ügynöknek a Megkeresésben ismertetett esetben is a „*tőle elvárt szigorú követelmények szerinti magasabb színvonalon kellene végeznie közvetítői tevékenységét*”, amely így aligha vezetne az ügyfélérdekek sérelmére. Emellett az Ügyvédi Iroda álláspontja szerint „*indokolatlan lenne egy olyan jogalkalmazói értelmezés, amely elzárja a többes ügynökkel szemben támasztott feltételeknek megfelelő közvetítőt attól, hogy többes ügynöki tevékenysége keretében az esetek egy részében olyan közvetítői tevékenységet is végezzen, melynek kapcsán a Bit. a többes ügynöki tevékenységgel szemben támasztott elvárásokhoz képest alacsonyabb szintű elvárásokat támaszt*”.

(ii) A hatályos Bit. rendszerében – a korábbi szabályozástól, illetve a korábbi biztosítási törvény, a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény előírásaitól eltérően – a többes ügynök már „*függő biztosításközvetítőnek minősül*” és így már a „*közvetítői besorolása is egyértelművé teszi, hogy (...) a biztosító megbízásából közvetíti a biztosítási termékeket*”, tehát „*nem az ügyfél*

---

⁴ „Előfordul (...), hogy (...) hiányosságok (...) az alapvető működési feltételeknek való megfelelés hiányához vezetnek, ahogy történt ez egy biztosítási alkuusz esetében is. Az alkuuszi tevékenységi engedéllyel rendelkező társasággal szemben folytatott célvizsgálatban az MNB megállapította, hogy az alkuusz nem felelt meg a működésére vonatkozó feltételeknek, amely szerint az ügyfelek megbízásából eljárva, a számukra legmegfelelőbb terméket hivatott felkutatni, mivel nem elemzett és adott át elegendő számú, egymással versengő biztosítási ajánlatot. A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy az alkuusz a gyakorlatban egy biztosító termékét közvetíti, így mint függő ügynök végzi tevékenységét. A társaság a vizsgálatot követően – figyelemmel az MNB által tett megállapításokra – alkuuszi tevékenységi engedéllyét visszaadta, és a jövőben egy biztosító függő ügynökeként folytatja tevékenységét. Az MNB ezen ügy kapcsán is felhívja a biztosítási és pénzügyi közvetítők figyelmét a megfelelő tevékenységi forma kiválasztásának és az annak való megfelelés fontosságára, valamint szükség esetén a tevékenységi forma megváltoztatásának lehetőségére.” [Biztosítási, pénzügyi, tőkepiaci kockázati és fogyasztóvédelmi jelentés, MNB, 2020, 93. o., <https://www.mnb.hu/letoltes/kockazati-jeletnes-2020.pdf>]

utasításai alapján jár el, és nem az ügyfél érdekeit képviseli a biztosítóval szemben”. Ezen túlmenően a gyakorlatban a többes ügynök „nem a teljes piaci termékpalettát értékesíti”, hanem mindössze „egy vagy néhány biztosítási ágazatba vagy alágazatba tartozó” terméket, valamint „jellemzően csak néhány biztosítóval áll jogviszonyban”, nem pedig az „adott ágazatba tartozó terméket értékesítő valamennyi biztosítóval”. Mindezekből, illetve a függő biztosításközvetítők – az ügynök és a többes ügynök – tevékenysége során okozott károkért való biztosítói felelősség szabályaiból⁵ a Megkeresésben írtak alapján az következik, hogy a „többes ügynök és a biztosító függő ügynöke között ügyfélszempontból valójában nincs lényeges különbség a tekintetben, hogy kinek a megbízásából járnak el a közvetítés során, és hogy a közvetítői tevékenység végzése során kinek az érdekeit képviselik”. Az Ügyvédi Iroda véleménye szerint az „ügyfelek sem a függő ügynöktől, sem a többes ügynöktől nem várhatják el érdekeik olyan szintű képviseletét, valamint a piacon elérhető termékek olyan átfogó elemzését, mint egy független biztosításközvetítőtől”.

(iii) A fentiek mellett az Ügyvédi Iroda arra is rámutatott, hogy „az ügyfelek érdekeit bizonyos határok között a függő közvetítők is kötelesek figyelembe venni”, és az IDD 20. cikke alapján meg kell határozniuk ügyfél igényeit és szükségleteit, valamint objektív tájékoztatást kell nyújtaniuk az ügyfélnek, illetve bármely javasolt szerződésnek összhangban kell állnia az ügyfél biztosítási igényeivel és szükségleteivel. A biztosításértékesítésre vonatkozó általános rendelkezések mellett a Bit. „az egyes közvetítő típusok kapcsán speciális szabályokat is előír”, így a többes ügynökök esetében a Bit. 387. § (3)-(4) bekezdései⁶ tartalmazzák a termékelemzésel és ajánlással kapcsolatos rendelkezéseket. Utóbbiakkal kapcsolatban az Ügyvédi Iroda előadta, hogy „[m]ivel a többes ügynök több biztosító versengő termékeit jogosult értékesíteni, az IDD idézett rendelkezésnek való megfelelés akkor biztosítható, ha a többes ügynök az egyes biztosítók ajánlatait összehasonlítja, és az ügyfél valóságos biztosítási szükségleteivel egybeveti.” A Megkeresés szerint ugyanakkor az ilyen kötelezettség „értelemszerűen csak abban az esetben terheli a többes ügynököt, ha egyébként több, egymással versengő terméket értékesít”. Nincs tehát szükség „az összehasonlításra vonatkozó rendelkezés alkalmazására” akkor, ha a „többes ügynök egy adott termékcsoportban csak egy biztosító termékeit értékesíti”, illetve a Bit. szabályaiból nem következik az, hogy a „többes ügynöknek minden egyes esetben összehasonlító elemzést kellene végeznie”. Az Ügyvédi Iroda álláspontja szerint a Bit. már hivatkozott 387. § (5) bekezdése⁷ is azt támasztja alá, hogy az „elemzési kötelezettség (...) csak a többes ügynök által közvetített versengő termékek kapcsán áll fenn”, és amennyiben a „többes ügynök egyébként nem versengő terméket is közvetít – mely a fentiek alapján nem tiltott – nyilván nem terheli ilyen elemzési kötelezettség”.

---

⁵ Az ügynök – és az általa közvetítésre igénybe vett, vele munkaviszonyban, megbízási, illetve munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy – közvetítői tevékenysége során okozott kárért a biztosító felelős, és a biztosító köteles a felmerült sérelemdíjat megfizetni. [Bit. 385. § (2) bekezdés]

A többes ügynök – és az általa közvetítésre igénybe vett, vele munkaviszonyban, megbízási, illetve munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy – közvetítői tevékenysége során okozott kárért a biztosító felelős, és a biztosító köteles a felmerült sérelemdíjat megfizetni. A közvetítői tevékenységével okozott kárért az a biztosító felelős és az a biztosító köteles a felmerült sérelemdíjat megfizetni, amely termékének közvetítése során a többes ügynök a tevékenységével vagy mulasztásával a kárt okozta. Ha vitás, vagy nem állapítható meg, hogy mely biztosító termékének a közvetítése során okozta a többes ügynök a kárt vagy a sérelemdíj iránti igényt, a többes ügynök köteles a kárt megtéríteni, illetve a felmerült sérelemdíjat megfizetni. [Bit. 391. § (2)-(3) és (5) bekezdés]

⁶ „387. § (3) A többes ügynök tanácsadás nélküli értékesítés esetén - az e törvényben foglalt, tanácsadás nélküli értékesítésre vonatkozó követelményeken túlmenően és azokkal összhangban - a biztosítási szerződés megkötésének előkészítése során köteles az ügyfél igényeihez igazodó termékcsoportban összehasonlításra alkalmas elemzést végezni, amely lehetővé teszi az ügyfél számára a legmegfelelőbb termék kiválasztását.

(4) A többes ügynök tanácsadással történő értékesítés esetén - az e törvényben foglalt, tanácsadással történő értékesítésre vonatkozó követelményeken túlmenően és azokkal összhangban - a biztosítási szerződés megkötésének előkészítése során köteles az ügyfél igényeihez igazodó termékcsoportban összehasonlításra alkalmas elemzést végezni, és az ügyfél tájékoztatása alapján megállapítható igényeihez és szükségleteihez igazodó elemzési szempontok alapján és azoktól függően az ügyfél részére személyre szabott - bizonyos biztosítási termék vagy termékek választására irányuló - konkrét ajánlást is adni, ismertetve, hogy az adott termék - az adott elemzési szempontot figyelembe véve - miért felel meg leginkább az ügyfél igényeinek és szükségleteinek.”

⁷ „387. § (5) A (3) és (4) bekezdés szerinti tájékoztatásban ki kell térni arra is, hogy az elemzés a többes ügynök által közvetített versengő termékek teljes körére vagy azok közül elegendő számú termékre terjed-e ki, és az elemzést igazolható módon át is kell adni az ügyfél részére.”

(iv) A Megkeresésben írtak alapján a Bit. közvetítői tájékoztatásra vonatkozó szabályai „biztosítják az ügyfelek érdekeinek védelmét” az „*egyes termékcsoportok esetében egyetlen biztosító termékét*” értékesítő többes ügynök tekintetében is, illetve az ilyen szabályok is azt erősítik, hogy a törvény „*nem tiltja a többes ügynök részére, hogy egyes termékcsoportok esetében egyetlen biztosító termékét értékesítse*”. E körben az Ügyvédi Iroda kiemelte, hogy a Bit. 378. § (1) bekezdésében meghatározott tájékoztatási kötelezettségek esetében a „*Bit. különbséget tesz a független és függő biztosításközvetítők között, de nem tesz különbséget a többes ügynök és a függő ügynök között*”. Emellett ezek az előírások⁸ „*lehetővé teszik, hogy az ügyfelek megfelelő tájékoztatást kapjanak abban az esetben is, ha a többes ügynök egyidejűleg több biztosító egymással versengő termékeit közvetíti, és abban az esetben is, ha egyes termékcsoportok vonatkozásában csak egy biztosító termékét közvetíti*”. E körben a Megkeresés idézte a Bit. 378. § (1) bekezdés h) és i) pontjait, amelyek alapján a többes ügynök által nyújtandó tájékoztatásnak ki kell terjednie egyrészt arra, hogy függő biztosításközvetítőként mely biztosítók nevében jár vagy járhat el, másrészt arra, hogy milyen biztosítási termék terjesztésére van jogosultsága. Amennyiben a többes ügynök „*igazolható módon olyan tájékoztatást ad, melyből egyértelmű, hogy az adott termékcsoport vonatkozásában csak egyetlen biztosító nevében jár el, illetve csak egyetlen terméket közvetít*”, akkor – az Ügyvédi Iroda álláspontja szerint – „*az ügyfeleket nem éri hátrány a többes ügynök eljárásából adódóan*”.

A Megkeresésben foglaltaknak megfelelően a „*fentiekkel analóg szabályozást tartalmaz a Bit. (...) az alkusz esetében, aki a Bit. 398. § (4) bekezdése alapján szűk körben jogosult egy vagy több biztosító utasbiztosításának közvetítésére*”, és az alkuszt ilyen esetben „*nem terheli a biztosítások elemzésére vonatkozó kötelezettség*”, azzal, hogy eleget kell tennie a törvény által előírt ügyféltájékoztatási kötelezettségnek.⁹ Ezzel összefüggésben az Ügyvédi iroda ismertette véleményét, amely szerint a törvényben azért nem szerepel ilyen kivétel a többes ügynökkel kapcsolatban, mert utóbbi „*eleve jogosult arra, hogy egyes termékcsoportokban csak egy biztosító termékeit közvetítse, és a tájékoztatásra vonatkozó általános előírások is megfelelően biztosítják az ügyfelek tájékoztatását*”. A Megkeresés alapján az „*ezzel ellentétes értelmezés azzal az eredménnyel járna, hogy ebben a termékcsoportban a többes ügynök az alkuszhoz képest indokolatlanul hátrányosabb helyzetbe kerülne, hiszen törvényi kivétel hiányában nem közvetíthetné egyetlen biztosító termékét*”, holott az „*ilyen jellegű megkülönböztetést sem a kivétellel érintett termékek köre, sem pedig az alkusz és a többes ügynök tevékenységének eltérő jellege*”, az adott termék („*a törvényi kivétellel érintett utasbiztosítás*”) értékesítéséhez szükséges szakértelem szintje nem indokolja.

⁸ A biztosításközvetítőnek a Bit 378. § (1) bekezdése alapján – az ott írtak szerint – írásbeli tájékoztatást kell adnia egyebek mellett

- ügynök esetén a Bit. 159. § (1) bekezdésében, többes ügynök és alkusz esetén pedig a Bit. 382. § (1) bekezdésében foglalt – panaszkezeléssel kapcsolatos – előírásokról [e] pont];
- arról, hogy függő vagy független biztosításközvetítőként jár-e el [g] pont];
- függő biztosításközvetítő esetén arról, hogy mely biztosítók nevében jár vagy járhat el [h] pont];
- arról, hogy milyen biztosítási termék terjesztésére van jogosultsága [i] pont];
- független biztosításközvetítő esetén arról, hogy a biztosítótól az ügyfélnek járó összeget átvehet-e, és ha igen, annak esetleges összezszerúségi korlátairól [l] pont];
- függő biztosításközvetítő esetén arról, hogy a biztosítótól az ügyfélnek járó összeget előzetesen nem vehet át [m] pont];
- függő biztosításközvetítő esetén arról, hogy a biztosítóval kötött megállapodása alapján milyen képviseleti jogosultsággal rendelkezik, különös tekintettel arra vonatkozóan, hogy a biztosító nevében megkötheti-e a biztosítási szerződést [n] pont];
- független biztosításközvetítő esetén, azzal a biztosítási termékkel összefüggésben, amelyet ajánl vagy amellyel kapcsolatban tanácsot ad, arról, hogy alapos és személyre szabott elemzés alapján ad-e tanácsot [o] pont];
- független biztosításközvetítő esetén, amennyiben nem alapos és személyre szabott elemzés alapján nyújt tanácsot, azon biztosítókról, amelyek termékeit értékesítheti [p] pont].

⁹ „398. § (4) A (3) bekezdésben meghatározott szabályoktól eltérően az alkusz - az ügyfél megbízásából - jogosult a 368. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontjában meghatározott tevékenység végzésére, feltéve, ha az alkuszi tevékenységéhez kapcsolódóan kerül sor biztosítási termék közvetítésére.

(8) A (4) bekezdésben meghatározott esetben - az e törvényben foglalt biztosítási értékesítésre vonatkozó követelmények betartása mellett - az alkuszt nem terheli az (5) és (6) bekezdésben foglalt, a biztosítások elemzésére vonatkozó kötelezettség, ugyanakkor igazolható módon köteles tájékoztatni az ügyfelét arról, hogy

a) az adott biztosítási termék értékesítése során nem került sor elegendő számú, a piacon hozzáférhető biztosítás elemzésére, és
b) az adott biztosítási termékkel összefüggésben mely biztosítóval áll szerződéses kapcsolatban.”

2.3. A fentiek nyomán az Ügyvédi Iroda arra nézve kérte az MNB állásfoglalását, hogy a többes ügynök fogalmát meghatározó – és ennek során az egyidejűleg több biztosító egymással versengő biztosítási termékeinek közvetítésére irányuló tevékenységet említő – törvényi rendelkezés *„kizárja-e annak lehetőségét, hogy a többes ügynökök egyes termékek vonatkozásában csak egy biztosító termékét értékesítsék”*, azzal, hogy a *„többes ügynök az ügyfeleket erről a Bit. 378. § alapján megfelelően tájékoztatja”*.

3. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

3.1. Amint az az MNB honlapján megtalálható, *„Állásfoglalás kéressel kapcsolatos eljárások és elvek”* című tájékoztatóban¹⁰ is szerepel, a jogszabályok által meghatározott körön kívül az MNB-nek nincs hatásköre – többek között – szerződések, termékek, üzleti megoldások, folyamatok jogi megfelelőségének előzetes, általános vizsgálatára. Állásfoglalás kiadására jellemzően jogszabályi rendelkezések értelmezése, illetve keretjellegű normatív rendelkezések tartalommal való feltöltése vonatkozásában kerül sor. Az állásfoglalás kiadása nem hatósági ügy, arra nem vonatkoznak a hatósági eljárásokban irányadó határidők, és bármely tevékenységnek, üzleti döntésnek, jogügyletnek (illetve ezek elhatározásának, megkezdésének, végrehajtásának) az MNB állásfoglalásától való függővé tétele kizárólag az állásfoglalást kérő személy felelőssége. A jelen állásfoglalásban foglaltak nem értelmezhetőek a Megkeresésben írtakkal összefüggő üzleti koncepció, megoldások jogszabályi megfelelőségével kapcsolatos felügyeleti álláspontként, az MNB célja a jelen – nem kötelező erejű – állásfoglalás kiadásával összefüggésben az, hogy az Ügyvédi Iroda annak ismeretében alakíthassa ki saját jogi álláspontját.

3.2. Az Ügyvédi Iroda nem egy adott, konkrét eset vonatkozásában nyújtotta be a Megkeresést, amely így általános jellegű, nem tartalmazza az érintett biztosítási termék, termékcsoporthoz pontos meghatározását, a termékértékesítés egyedi körülményeinek részletes ismertetését. Erre tekintettel az MNB rendelkezésére bocsátott információ nem elégséges a Megkeresésben írtak teljes körű megítéléséhez, ezért – és a fenti 3.1. pontban foglaltakra tekintettel – a jelen állásfoglalás keretében mindössze általános jelleggel ismertethető az Ügyvédi Iroda által vázolt jogkérdéshez kapcsolódó fontosabb szempontok.

3.3. Az IDD 20. cikkének a Megkeresésben is hivatkozott – a Bit. 158/B. § (1)-(2) bekezdései¹¹ által átültetett és a Bit. 378. § (6) bekezdésére is figyelemmel a biztosításközvetítőkre megfelelően alkalmazandó – rendelkezései, illetve az IDD preambuluma (44) bekezdése alapján az ügyfél igényeinek és szükségleteinek felmérése a visszaélésszerű értékesítések megelőzését célozza.¹² A Bit. által a többes ügynök vonatkozásában előírt, több termék értékesítését feltételező összehasonlítási és elemzési kötelezettség jelenlegi szabályozásának indoka, hogy az IDD szerint *„a biztosítási termékek értékesítését minden esetben az igényeket és szükségleteket felmérő vizsgálatnak kell kísérnie az ügyfél által megadott információk alapján”*, illetve a többes ügynök által javasolt *„bármely biztosítási*

¹⁰ <http://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/allasfoglalasok/allasfoglalas-keressel-kapcsolatos-eljarasok-es-elvek>

¹¹ *„158/B. § (1) Az e törvényben foglalt tájékoztatói követelményeken túl, a biztosítási szerződés megkötése előtt – függetlenül attól, hogy a 158/C. § szerinti keresztértékesítés történik-e vagy sem – a biztosítónak meg kell határoznia az ügyféltől kapott tájékoztatás alapján az adott ügyfél konkrét igényeit és szükségleteit, és közérthető formában tárgyilagos tájékoztatást kell nyújtania az ügyfélnek a biztosítási termékekkel összefüggésben, annak érdekében, hogy az ügyfél megalapozott döntést hozhasson.*

(2) Az (1) bekezdés alapján bármely – a biztosító által az ügyfélnek javasolt – biztosítási terméknek összhangban kell állnia az ügyfélnek a tájékoztatása alapján megállapítható biztosítási igényeivel és szükségleteivel.”

¹² Megjegyzi az MNB, hogy e kötelezettség – amint arra az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóság (European Insurance and Occupational Pensions Authority, EIOPA) által kérdés-válasz formájában kiadott tájékoztató (EIOPA Q&A, https://www.eiopa.europa.eu/browse/qa-regulation_en) is utal – minden biztosítási szerződés esetében irányadó. („The demands and needs test provides a protection for customers to avoid cases of mis-selling (Recital 44, IDD) and it applies to all insurance contracts, not just IBIPs. Article 30, IDD applies “without prejudice” to the demands and needs test as covered by Article 20(1), IDD.” [EIOPA Q&A, 1638. kérdés])

*terméknek minden esetben meg kell felelnie az ügyfél igényeinek és szükségleteinek, és a terméket az ügyfél számára érhető módon kell ismertetni, hogy megalapozott döntést hozhasson”.*¹³

A Bit. 387. § (3)-(5) bekezdése szerinti, a többes ügynök tekintetében fennálló, az ügyfél igényeihez igazodó termékcsoportban összehasonlításra alkalmas elemzés elvégzésére vonatkozó kötelezettség célja tehát – az európai uniós szabályozásból, illetve a minimum harmonizációt előíró IDD-t implementáló Bit. rendelkezéseiből is kitűnően – az összehasonlításon alapuló mérlegelés és ennek nyomán a megalapozott üzleti döntés biztosítása. Ennek korlátozása, a biztosítási oltalmat kereső ügyfelek lehetőségeinek csorbítása nyilvánvalóan nem áll összhangban a jogalkotói, illetve fogyasztóvédelmi elvárásokkal. Egy bankbiztosítási modell („amikor a többes ügynök által értékesített adott biztosítási termék csak egy adott kontextusban érhető el, (...) kizárólag (...) beépített biztosításként, a Bank pénzügyi szolgáltatásával összekapcsolva érhető el az ügyfél számára”) esetében kibocsátott állásfoglalásában¹⁴ (Állásfoglalás) az MNB szükségszerűnek tekintette, hogy „egy-egy ritka, speciálisan egyedi kivételtől eltekintve a többes ügynök (...) adott termékcsoportokban, ágazatokban több biztosító versengő termékeit értékesítse, ellenkező esetben kérdéses, hogy ténylegesen többes ügynöki tevékenységet folytat-e az adott biztosításértékesítő, illetve hogy képes-e eleget tenni a vele szemben támasztott biztosításközvetítői szakmai szabályoknak”. Ezt erősíti a biztosítási törvény kommentárjának¹⁵ a Bit. 387. §-a korábbi szövegéhez fűzött – az Állásfoglalásban is hivatkozott – része, amely alapján „egy-egy termék esetében” merülhet fel az, hogy „a többes ügynök csupán egy biztosító termékeit közvetíti”.

A fentieket, a többes ügynököt terhelő termék-összehasonlítási kötelezettséget, az ahhoz fűződő jelentős érdek fennállását érdemben nem befolyásolják a Megkeresésben írtak, így különösen az sem, hogy a tagállamok szabályozásánk alapját képező IDD – amely esetében az ún. minimum harmonizáció elve érvényesül – nem tartalmazza a Bit. által meghatározott valamennyi közvetítői kategóriát,¹⁶ illetve hogy a jogalkotó egyébként milyen tájékoztatási vagy más követelményeket támasztott az egyes kategóriákban tevékenykedő biztosításközvetítőkkal szemben. A Bit. által az alkusz esetében rögzített, utazáshoz kapcsoló biztosításokkal összefüggő kivétel vonatkozásában az MNB rámutat, hogy itt maga a törvény határozza meg a kivétellel érintett termékkört, utalva a Bit. 368. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontjára. Emellett ilyen jellegű közvetítésre az alkuszi tevékenységéhez kapcsolódóan kerülhet sor, ez pedig a Bit. 398. §-ához fűzött kommentár szerint „azt jelenti, hogy erre csak abban az esetben van módja az alkusznak, ha ügyfele megbízása alapján már egyébként is biztosításokat közvetít számára. Arra tehát a Bit. 398. § (4) bekezdése alapján nincsen mód, hogy az alkusz egy vagy több biztosító termékeit olyan ügyfelek számára kezdje el értékesíteni piacelemzés és igényfelmérés nélkül, melyekkel egyébként nem áll szerződéses kapcsolatban.”

Mindezekre tekintettel az MNB álláspontja szerint az összehasonlítási, elemzési kötelezettség teljesítése a többes ügynöki tevékenység olyan lényeges eleme, amelytől csak egyedi, ritka, kivételes esetben lehetséges eltérni, és így csak kivételesen kerülhet sor arra, hogy ennek mellőzésével a többes ügynök – mintegy ügynökként – mindössze egy biztosító termékét értékesítse ügyfelei számára. Az ilyen kivételes jelleg fennállását, annak indokoltságát kizárólag esetről-esetre, egyedileg, az érintett termék valamennyi pontos jellemzője, illetve az értékesítés összes körülménye részletes ismeretében lehet megállapítani, azzal, hogy a megalapozott döntés hiánya az ügyfelek védelmét célzó rendelkezések megsértésére, akár visszaélészerű értékesítésre is vezethet.

¹³ Indokolás az egyes törvények biztosítási, illetve pénzforgalmi tárgyú jogharmonizációjával kapcsolatos módosításáról szóló 2017. évi CXLV. törvény 189. §-ához.

¹⁴ „A többes ügynököt terhelő termékösszehasonlítási kötelezettség egyes biztosítási termékek értékesítése esetén” ([http://alk.mnb.hu/data/cms2482016/tmp5F01.tmp\(24199160\).pdf](http://alk.mnb.hu/data/cms2482016/tmp5F01.tmp(24199160).pdf))

¹⁵ Kommentár a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvényhez (Wolters Kluwer Kft., szerkesztette: Kovács Zsolt)

¹⁶ Megjegyzi az MNB, hogy az egyes tagállamok kapcsolódó szabályozása nem teljesen azonos, illetve az európai gyakorlatban ismert a több biztosító megbízásából eljáró közvetítők („multi-tied agents”) kategóriája is.

Budapest, 2020. november 11.